

Diagnoza potencjału kulturotwórczego gminy Kornowac

Kornowac 2022

opracowanie: kolektywnie.pl Agnieszka Pytlik, Katarzyna Chwałek-Bednarczyk

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne. Edycja 2022

Spis treści

1. **Gmina Kornowac – po co jej Program Dom Kultury +. Inicjatywy Lokalne?**
2. **Gmina Kornowac – ciekawostek kilka, by dobrze wiedzieć gdzie jesteśmy**
3. **Stan zastany GOK Kornowac – czym dysponujemy, co pozwala nam współtworzyć kulturę?**
4. **Promocja i informowanie GOK**
5. **Czas badań, pytań, odpowiedzi – czas poznania tego co dotychczas nieznane**
6. **Kornowac jest Kobietą**
7. **Młodzi – wielcy nieobecni**
8. **Pomysły, wnioski i rekomendacje**

1. Gmina Kornowac – po co jej Program Dom Kultury +?

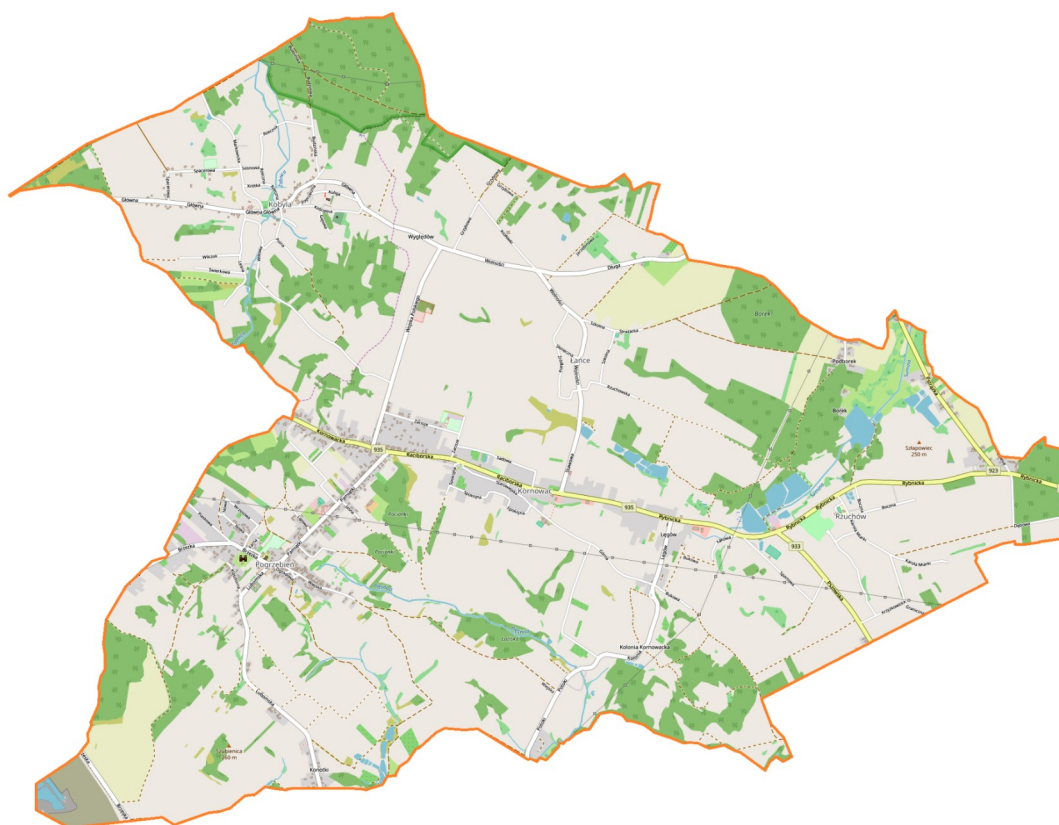
Na terenie Gminy Kornowac działa Gminny Ośrodek Kultury - instytucja jakby jedna, ale mieści w sobie wiele różnorodności. Przede wszystkim wiele lokalizacji – pięć sołectw, a w każdym z nich osobne domy kultury czyli budynki zarządzane przez GOK, konieczne do utrzymania i wypełnienia odbiorcami kultury szytej na miarę lokalnej społeczności. Po drugie wiele podmiotów, bo pod szerokimi ramionami GOK-u, swoje miejsce znajdują Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne, Gminna Biblioteka Publiczna, zespoły ludowe, działacze i działaczki. W progach GOK-u spotykają się również lokalne organizacje, rady sołectkie i stowarzyszenia. No i po trzecie, różnorodność młodego stażem i wiekiem, świeżego zespołu pracowników GOK - pasjonatów, animatorów, instruktorów, dzięki którym się dzieje. Sami o sobie mówią, że: *„GOK powinien wzmacniać swoją pozycję poprzez bycie bliżej mieszkańców i organizacji działających na jego terenie. Sprzyja temu jego decentralizacja i placówki znajdujące się w każdym z pięciu sołectw. Ośrodek kultury nie powinien być tylko budynkiem, ale nieodłącznym elementem życia mieszkańców Kornowaca, Rzuchowa, Kobyli, Łańc i Pogrzebienia”*.

Niektóre działania w gminie prowadzono dotychczas w oparciu o Program Aktywności Lokalnej, którego celem jest pobudzenie społeczności lokalnej do działania, zainicjowanie partnerstwa lokalnego oraz współpraca poszczególnych instytucji oraz organizacji na terenie gminy. W jego ramach prowadzone były działania mające na celu zintegrować społeczność lokalną oraz wspierać lokalne inicjatywy. Działania o charakterze środowiskowym obejmujące między innymi badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania, konsultacje, debaty, organizowanie i inspirowanie mieszkańców do udziału w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym. Głównym celem GOK-u jest podniesienie kompetencji kulturalnych mieszkańców oraz stworzenie oryginalnej oferty opartej na lokalnym dziedzictwie, która rozpozna, rozbudzi i ukształtuje wzory i nawyki aktywnego uczestnictwa w kulturze. Oferty, która zainteresuje nie tylko mieszkańców gminy, ale i jej sąsiadów z graniczących z gminą Lysek, Lubonii, Raciborza, Rydułtów i Pszowa. By doprowadzić do osiągnięcia tych celów potrzebne jest jednak regularne przeprowadzanie trzech działań: diagnozy sytuacji kulturalnej, wzmocnienie pozycji ośrodka kultury oraz poprawa jakości i różnorodności wydarzeń oraz uaktywnianie grup nieaktywnych, mało aktywnych i defaworyzowanych. Niezbędnym jest tutaj systematyczne korzystanie z narzędzi partycypacji społecznej rozumianej jako aktywny udział w kształtowaniu życia społecznego okolicy, wpływu na wydarzenia, które dotyczą nas jako mieszkańców. To też sposób komunikacji z władzami pozwalający na wspieranie się w podejmowaniu ważnych dla społeczności decyzji. Drogą do wprowadzenia narzędzi partycypacji jest właśnie przeprowadzenie diagnozy, która powinna obejmować rozmowy z przedstawicielami lokalnych środowisk, ale także z mieszkańcami w różnym wieku. Przeprowadzenie diagnozy pozwoli uniknąć chybionych pomysłów przy konstruowaniu życia kulturalnego, umożliwi zaplanowanie kalendarza wydarzeń, który zaspokoi potrzeby, ale będzie również wartościowy pod względem artystycznym. Da szansę na systematyczne powiększanie grupy odbiorców i zbudowanie wizerunku ośrodka kultury nie jako instytucji, ale przyjaznego miejsca, w którym każdy dobrze się czuje. Dlatego postanowiono przeprowadzić diagnozę potencjału kulturotwórczego mieszkańców i mieszkanki skupiając się na młodzieży i kobietach w wieku aktywności zawodowej.

2. Gmina Kornowac – ciekawostek kilka, by dobrze wiedzieć gdzie jesteśmy

Gmina leży w powiecie raciborskim, a historycznie jest częścią ziemi raciborskiej. Jest jedną z najmniejszych gmin wiejskich województwa śląskiego i zajmuje jego najdalej na zachód wysunięte tereny. Usytuowana jest w przeważającej części na północno-zachodniej części Płaskowyżu Rybnickiego, obejmuje również część jego zachodniej krawędzi, opadającej gwałtownie w kierunku Kotliny Raciborskiej oraz kilkadziesiąt hektarów tej ostatniej. Gmina zajmuje 26,3 km kw. powierzchni, gdzie około 21,3 km kw. powierzchni zajmują użytki rolne, a lasy to prawie 10% jej powierzchni.

Gmina ma ponadprzeciętną ilość zabytków archeologicznych i architektury. Najwcześniejsze źródłowe zapisy, datowane na XIII wiek mają: Pogrzebień, Kobyla i Kornowac, natomiast dużo późniejsze z 2 połowy XV wieku: Łańce i Rzuchów.

Usytuowanie w pobliżu Bramy Morawskiej i na tzw. szlaku bursztynowym przyczyniło się m.in. do znalezienia w Pogrzebieniu i Rzuchowie przedmiotów z czasów rzymskich. Na terenie gminy nie ma zakładów przemysłowych, a więc i ich uciążliwego oddziaływania na przyrodę oraz mieszkańców. Tutejszemu bogactwu przyrodniczemu sprzyja niezbyt intensywna gospodarka rolna, zwłaszcza szybko rozwijające się rolnictwo ekologiczne oraz bliskość korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym, który biegnie wzdłuż Odry, od Bramy Morawskiej do Bałtyku. Już od dziesiątków tysięcy lat korytarz ten umożliwia żywym składnikom przyrody na wędrówkę z południa na północ oraz odwrotnie. Wszystkie te czynniki mają wpływ na niezwykły krajobraz tego miejsca, odmienny dla każdego z sołectw, z możliwością obserwacji szczytów Beskidu Śląskiego, Pradziada w Jesionikach, Biskupiej Kopy w Górach Opawskich (Sudety) i Góry św. Anny. Zasoby przyrodniczo-krajobrazowe zostały zresztą dostrzeżone przez lokalny samorząd, bo hasło gminy brzmi: "Kornowac - gmina z widokami". Gmina Kornowac ma liczne, oznakowane szlaki dla turystyki pieszej oraz wytyczone trasy rowerowe udostępniające najatrakcyjniejsze i zarazem najpiękniejsze tereny dla osób poszukujących lokalizacji do uprawiania czynnego, sobotnio-niedzielnego, wakacyjnego i urlopowego wypoczynku.

PODZIAŁ MIESZKAŃCÓW WEDŁUG PŁCI, WIEKU I MIEJSCA ZAMIESZKANIA NA DZIEŃ 31.12.2021											
Miejscowość	Kobiety ur. od 01.01.2003	Mężczyźni ur. od 01.01.2003	Kobiety ur. od 01.01.1961 do 31.12.2002	Mężczyźni ur. od 01.01.1961 do 31.12.2002	Kobiety ur. od 01.01.1956 do 31.12.1960	Mężczyźni ur. od 01.01.1956 do 31.12.1960	Kobiety ur. do 31.12.1955	Mężczyźni ur. do 31.12.1955	Razem Kobiety	Razem Mężczyźni	Razem
KOBYLA	124	130	336	347	32	30	98	60	590	567	1157
KORNOWAC	98	85	253	259	32	31	69	52	452	427	879
ŁAŃCE	68	80	186	186	21	23	40	31	315	320	635
POGRZEBIEŃ	127	132	374	379	39	40	129	77	669	628	1297
RZUCHÓW	113	128	310	304	42	36	83	66	548	534	1082
RAZEM	530	555	1459	1475	166	160	419	286	2574	2476	5050

Na gminę Kornowac składa się pięć sołectw: Kobyla 447 ha powierzchni i 1157 mieszkańców, Kornowac 482 ha powierzchni i 879 mieszkańców, Łańce 553 ha powierzchni i 635 mieszkańców, Pogrzebień 691 ha powierzchni i 1297 mieszkańców, Rzuchów 442 ha powierzchni i 1082 mieszkańców¹.

3. Stan zastany GOK Kornowac – czym dysponujemy, co pozwala nam współtworzyć kulturę?

Gminny Ośrodek Kultury w Kornowacu został powołany do życia w 2003 roku. Instytucja znajduje się w Gminie Kornowac, którą zamieszkuje 5050 mieszkańców². Jest to placówka zdecentralizowana, której filie mieszczą się w każdym sołectwie gminy, mianowicie Kornowacu, Rzuchowie, Kobyli, Łańcach i Pogrzebieniu. Społeczność gminy Kornowac to przede wszystkim wiejski mikroświat osadzony w śląskich wartościach, kulturze, historii, co stanowi o jej wyjątkowości i niepowtarzalności. Zmiany systemowe i gospodarcze przyczyniły się do zróżnicowanego funkcjonowania tego miejsca. Ludność pracuje w odległych aglomeracjach miejskich (Rybnik, Wodzisław Śląski, Racibórz) oraz okolicznych wsiach i miastach. Uprawa ziemi stała się zajęciem dodatkowym, mającym bardziej wymiar podtrzymania tradycji. Podstawę egzystencji nadal stanowi praca mężczyzn w przemyśle i górnictwie. Kobiety coraz częściej porzucają rolę gospodyni domowej i pracują zawodowo realizując swoje aspiracje i spełniając się nie tylko w tradycyjnej roli matki czy żony. Społeczność budują seniorzy i rodziny z dziećmi bazując nawymianie międzypokoleniowej skupiającej się na opiece dzieci-rodzice, dziadkowie-wnuki. Młodzież masowo opuszcza to miejsce w celach zarobkowych lub edukacyjnych. W ostatnich latach zauważalny jest nowy trend – gmina Kornowac stanowi atrakcyjne miejsce dla rodzin z dziećmi uciekającymi od zgiełku wielkich miast i blokowisk.

Zarówno Gmina Kornowac, jak i Gminny Ośrodek Kultury w Kornowacu posiada ogromny potencjał poparty wieloma zasobami. To nie tylko domy kultury w każdym sołectwie z rozbudowaną infrastrukturą: z przestronnymi salami zajęć,

¹Dane z Urzędu Stanu Cywilnego w Kornowacu na dzień 31.12.2021 r.

² stan na 31.12.2021 r. Dane z Urzędu Stanu Cywilnego w Kornowacu

zapleczem gastronomicznym do organizacji imprez okolicznościowych, parkingami i terenami zielonymi wokół budynków. GOK dysponuje również sceną wewnętrzną (Dom Kultury Kobyla) i zewnętrzną (Dom Kultury Rzuchów), sprzętem biurowym, podstawowym nagłośnieniem, firmowymi samochodami, instrumentami, zestawami stołów i ław, namiotami eventowymi, wytwornicą prądu i dużym zapleczem techniczno-porządkowym.

Gmina Kornowac ma w swoich zasobach również boiska sportowe (Kobyla, Kornowac, Łańce, Rzuchów, Salezjański Ośrodek Sportowy), zabytki: Pałac w Rzuchowie, Pałac Larishów w Pogrzebieniu, pomniki, krzyże, kapliczki, obiekty rekreacyjne: place zabaw, tereny wypoczynkowe, wieża widokowa w Pogrzebieniu, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Bociek” czy Brzozowy Gaj w Kobyli.

Gmina Kornowac to także ludzie i tworzone przez nich organizacje i instytucje, które ściśle współpracują z ośrodkiem kultury m.in. Koła Gospodyń Wiejskich (KGW Kobyla, KGW Pogrzebień, KGWiG Łańce, KGW „Prężny Kornowac”, KGW Rzuchów), zespoły ludowe Łan i Rzuchowianki, Ochotnicze Straże Pożarne (Kobyla, Pogrzebień, Łańce, Rzuchów), sołtysi i rady sołeckie (Kobyla,

Pogrzebień, Łańce, Kornowac, Rzuchów), kluby sportowe (KS Kornowac, LKS Płomień Kobyla, LKS Strzelec Rzuchów), sekcje skata (Rzuchów, Kobyla i Kornowac), biblioteki (Kobyla, Pogrzebień), szkoły podstawowe i przedszkola (Kobyla, Pogrzebień, Łańce, Kornowac, Rzuchów), Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Ośrodek Pomocy Społecznej, Fundacja na Rzecz Ochrony Dóbr Kultury w Rzuchowie, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Kobyla, Klasztor Sióstr Salezjanek, PTTK, urząd gminy, rada gminy, lokalni liderzy, działacze, społecznicy, gminy partnerskie Branka u Opawy oraz Vresina u Hlucina. We wszystkich placówkach pracuje 12 pracowników etatowych, zarówno merytorycznych, jak i technicznych oraz 7 instruktorów. Są to m.in. animatorzy dzieci, rękodzielnicy, członkowie lokalnych grup artystycznych i organizacji oraz przede wszystkim społecznicy.

Gmina znajdująca się w powiecie raciborskim stanowi ciekawe miejsce zarówno pod względem historycznym, jak i kulturowym. Obfituje w niezwykle tradycje i obyczaje, które stanowią niesamowity potencjał i źródło nieustannej inspiracji dla Gminnego Ośrodka Kultury. Jako pierwszą należy wymienić szeroko pojętą i kultywowaną w gminie kulturę śląską z niezwykle tradycjami i obyczajami, językiem, kuchnią, mitologią czy pielęgnowaną pamięcią o historii Powstań Śląskich, czy Tragedii Górnośląskiej. Z gminą Kornowac związane są też tak znamienite postacie i rody jak Larishowie, Baildonowie, Mullerowie, Himmlowie, Felix Mendelssohn-Bartholdy, siostra Laura Meozzi czy olimpijczyk Teodor Zaczek. Gmina Kornowac ma też mroczne karty historii, jak ta związana z funkcjonowaniem Polenlagru i Kinderlagru w Pogrzebieniu. To miejsce, to również obrzędy nie pojawiające się nigdzie indziej np. Procesja św. Floriana w Pogrzebieniu z trzaskaniem jajec na pamiątkę wielkiego gradobicia, pieczenie kobylskich krepli czyli pączków według unikalnej receptury, tradycje mietlarskie czy konna procesja św. Urbana w Kobylu.

Dzięki swoim zasobom GOK partycypuje w realizacji dużych, cyklicznych imprez gminnych m.in. Gminnych i Sołeckich Dożynek, Jarmarków bożonarodzeniowych i wielkanocnych, Korowodzie Św. Huberta "Hubertus", Festiwalu Żywiołów. Jednak przede wszystkim realizuje swoje wydarzenia np.

Pogrzebanie Basa, koncerty patriotyczne i kolędowe, spektakle teatralne, warsztaty, wystawy, Dzień bajtla, Pracownię św. Mikołaja oraz Wioskę Kurczaka Wielkanocnego, Bal Beboka, półkolonie, pikniki i festyny, Słowiańskie cardio, spotkania historyczno-wspomnieniowe w Pogrzebieniu, Noc świateł, projekty polsko-czeskie oraz prowadzi liczne zajęcia artystyczne, taneczne, plastyczne, kulinarne i rozwojowe i twórcze, w których w sumie bierze udział kilkadziesiąt osób: dzieci, młodzieży, seniorów i dorosłych, którzy są stałymi bywalcami nie tylko zajęć, ale i wydarzeń organizowanych przez GOK. Nie brakuje również lokalnych artystów m.in. zespoły Łan i Rzuchowianki oraz grupa fotograficzna.

Do Gminnego Ośrodka Kultury mieszkańcy zaglądają, jednak jak mówią pracownicy: *“w ilościach uczestników na określonych zajęciach panuje dysproporcja i nie wiemy od czego ona zależy”*.

Dzieci to najliczniejsza grupa odbiorców oferty Gminnego Ośrodka Kultury. Uczestniczą w zajęciach tanecznych, wokalnych, plastycznych, rękodzielniczych, kulinarnych, ogólnorozwojowych, zajęciach lego i zajęciach z robotyki oraz działaniach dla najmłodszych. Jednocześnie tłumnie biorą udział w jednorazowych, adresowanych do nich wydarzeniach jak np. Dzień Bajtla, Dzień Beboka, Dzień dinozaura, Sylwester dla dzieci, Pracownia św. Mikołaja, Wioska Kurczaka Wielkanocnego i półkolonie. Liczba dzieci do 12 roku życia uczestniczących w zajęciach GOK to 132 osoby.

Młodzież to grupa odbiorców, która w ogóle nie pojawia się w Gminnym Ośrodku Kultury, a zainteresowania realizuje w mediach społecznościowych lub w większych, okolicznych miastach. Młodzież korzysta jednak z infrastruktury zewnętrznej domów kultury, spędzając czas na spotkaniach towarzyskich. Sporadycznie uczestniczą w wydarzeniach współorganizowanych z lokalnymi szkołami. Aktualnie liczba osób między 12 a 18 rokiem życia uczestniczących w zajęciach wynosi 1.

Dorośli pojawiają się głównie jako dodatek do dziecka, które jest przyprowadzane na zajęcia lub uczestniczy w różnego rodzaju wydarzeniach. Odbiorcami naszej oferty są głównie kobiety, które uczestniczą w zajęciach fitness oraz zajęciach rękodzielniczych “Dzistanie na trawie”, ale także zajęciach fotograficznych. Dorosłym

odbiorcom zdarza się również uczestniczyć w koncertach, spektaklach czy spotkaniach historyczno-wspomnieniowych. W zajęciach GOK uczestniczy obecnie 24 osoby (są to tylko i wyłącznie kobiety).

Seniorzy, ze względu na ogromną ilość wolnego czasu są kolejną, aktywną grupą odbiorców. Uczestniczą w zajęciach rękodzielniczych „Dżistanie na trawie”, w zajęciach tańca liniowego, w spotkaniach Kół Gospodyń Wiejskich oraz zespołów „Łan” i „Rzuchowianki”. Obecność seniorów jest ściśle związana z kultywowaniem tradycji oraz pielęgnowaniem rodzimego dziedzictwa. Ich obecność na zajęciach w domu kultury jest głównie nastawiona na spotkanie z rówieśnikami. Liczba osób powyżej 60 roku życia uczestniczących w zajęciach GOK wynosi 46 osób (w tym 2 mężczyzn).

4. Promocja i informowanie GOK

Gminny Ośrodek Kultury w Kornowacu wykorzystuje większość możliwych dróg promocji: strona internetowa: gok.kornowac.pl, plakaty, marketing szeptany, media społecznościowe (Facebook, Instagram, Whatsapp), media lokalne (portale nowiny.pl, raciborz.com.pl, naszraciborz.pl, gazety Nowiny Raciborskie, Nowiny, Twoja Gmina, radio 90), ogłoszenia parafialne oraz poprzez e-dziennik oraz w przedszkolach. Dotarcie z ofertą kulturalną dla dzieci uskuteczniane jest poprzez plakaty, ogłoszenia, media społecznościowe i plakaty. W dotarciu do grupy młodzieżowej wykorzystywane są plakaty rozwieszone w szkołach oraz e-dziennik, a także bezpośrednie spotkania w trakcie lekcji. Do grupy dorosłych, do tej pory GOK starał się dotrzeć poprzez Facebooka, Whatsapp, stronę internetową, media lokalne, plakaty oraz ogłoszenia parafialne. Natomiast do seniorów GOK dociera poprzez plakaty, ogłoszenia parafialne. Intensywne działania promocyjne nie przekładają się jednak na zwiększenie frekwencji odbiorców kultury w ośrodku.

5. Czas badań, pytań, odpowiedzi – czas poznania tego co dotychczas nieznane

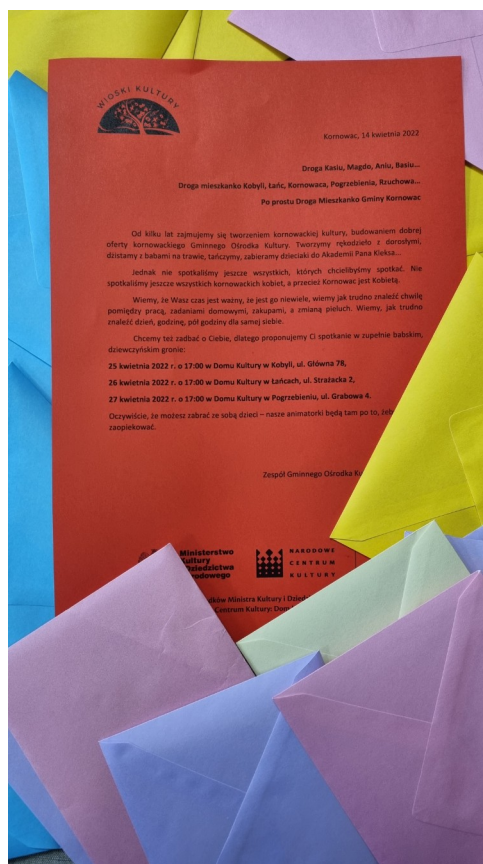
Głównym celem badania było dotarcie do środowisk, w których kultura była dotychczas nieobecna, rozpoznanie, rozpoznanie potrzeb i zainteresowań mieszkańców i potencjału kulturotwórczego mieszkańców. Badania potencjału kulturalnego Gminy Kornowac prowadzone były w okresie od 12 kwietnia do 16 maja 2022 roku na terenie poszczególnych sołectw Gminy z zaangażowaniem lokalnych instytucji – GOK Kornowac i Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II.

Grupy uczestniczące w badaniu:

Kobiety. Mieszkanki Gminy Kornowac w wieku aktywności zawodowej o zróżnicowanym statusie społecznym, dla których przygotowano 3 spotkania badawcze w następujących lokalizacjach: Pogrzebień, Łańce, Kobyla oraz jedno spotkanie wspólne w dla reprezentantek wszystkich sołectw, podczas którego

podsumowano i uzupełniono zebrane wcześniej informacje, które odbyło się w Łańcach. W badaniu uczestniczyło 19 kobiet.

Młodzież z terenu wszystkich sołectw Gminy Kornowac, skupiona w szkole podstawowej im. Jana Pawła II w Kornowacu, klasy VII i VIII czyli łącznie 156 osób. Młodzież uczestniczyła w dwóch wspólnych, otwartych, plenerowych spotkaniach badawczych (132 osoby) oraz w badaniu pogłębionym dla liderów wyłonionych podczas pierwszego spotkania (31 osób).

Metody badań:

- Wywiad grupowy, wywiad grupowy pogłębiony - technika polegająca na dyskusji z grupą osób, których potrzeby badamy. Techniki tej używa się w celu gromadzenia informacji jakościowej, która pojawia się dzięki dynamice kontaktów grupowych
- Wywiad indywidualny - jedna z podstawowych technik badań jakościowych, polegająca na rozmowie w "cztery oczy" badacza z respondentem. Jej celem

jest uzyskanie szczegółowych opinii i informacji od konkretnych osób, spełniających określone przez badacza kryteria doboru próby. Tę technikę wykorzystuje się również w celu wyjaśnienia natury badanego zjawiska, dotarcia do istoty rzeczy, otrzymania informacji, których trudno byłoby uzyskać innymi metodami, np. ankietą

- World cafe - metoda służąca uporządkowaniu dyskusji – wymiany informacji i pomysłów oraz określenia potrzeb i oczekiwań wszystkich zaangażowanych stron (ale nie znalezienia konkretnych rozwiązań). Polega na jednoczesnej rozmowie o kilku aspektach danej kwestii (przypisanych do osobnych stolików) przez uczestników podzielonych na grupy; przez zmiany stolików, uczestnicy mogą omówić wszystkie tematy.

- Mapowanie partycypacyjne to interaktywna metoda badawcza, opierająca się na badaniu postaw i opinii miejscowej ludności.
- Analiza danych zastanych - proces przetwarzania danych w celu uzyskania na ich podstawie użytecznych informacji i wniosków. W zależności od rodzaju danych i stawianych problemów, może to oznaczać użycie metod statystycznych, eksploracyjnych i innych.

Scenariusze spotkań:

Scenariusz spotkania przy babskiej kawie kulturalnej

Spotkania odbyły się w kawiarnianej atmosferze, uczestniczki badania miały czas dla siebie. Ich dzieci były oddane pod opiekę animatorki, ale jeśli mamie było lepiej to może zostawić dziecko przy stole (jednak trzeba byłozwracać uwagę, by dzieci nie zajmowały zbytnej uwagi rodzica). Na stole kawa, woda, owoce i coś co wygląda lekko i ekskluzywnie, unikaliśmy biesiadnego kołocza. Rozmowa prowadzona była w stylu zwykłej babskiej kawy.

Wstęp: Przywitanie, pytanie o to, co je skłoniło żeby przyjść, jak udało im się znaleźć

czas, czy było to trudne.

Kolejne pytania zadawane w zależności od przebiegu informacji:

- **Czy są rodowitymi mieszkankami czy może zamieszkały tutaj na przestrzeni ostatnich lat?**

ODPOWIEDŹ: 4 na 19 badanych kobiet przeprowadziło do gminy Kornowac w ciągu ostatnich 10 lat. Reszta mieszka tutaj od urodzenia.

- **Czy Kornowac jest dobrą przestrzenią do życia dla młodej kobiety?**

ODPOWIEDŹ: 18 kobiet uważa gminę Kornowac za dobre miejsce do życia i wychowywania dzieci, z dala od zgiełku dużych miast, jednak w niewielkiej odległości do pobliskich miast powiatowych, gdzie jeździ się na zakupy, po rozrywkę, kulturę czy spotkać się ze znajomymi.

1 kobieta ma negatywne zdanie o gminie Kornowac jako miejscu do życia

“Do mieszkania i wychowywania dzieci tak, ale by spotkać się ze znajomymi jadę do Raciborza”

wypowiedź uczestniczki

- **Czy pracują zawodowo? W jakich godzinach są dostępne – wolą poranki czy popołudnia? Czy to wynika z ich ograniczeń – dzieci itp?**

ODPOWIEDŹ: nie pracuję, ale zajmuję się dziećmi, mój czas wolny jest zależny od opieki nad nimi - 2 os.

nie pracuję i mam dorosłe dzieci, sama sobie organizuję czas - 3 os.

pracuję, mam wolne popołudnia i weekendy - 10 os.

pracuję, ale popołudnia i weekendy poświęcam dzieciom - 3 os.

pracuję popołudniami, mam wolny czas do południa i w weekendy - 1 os.

- **Czym jest dla nich oferta domu kultury?**

7 kobiet nie zna oferty domów kultury i nie przychodzi tutaj. Swoje potrzeby i pasje realizuje, gdzie indziej.

3 kobiety korzystają z oferty GOK skierowanej dla dorosłych i dla dzieci. Realizują tutaj swoje pasje i postrzegają GOK jako przyjazne i kreatywne miejsce.

3 kobiety postrzegają to miejsce, jako siedzibę biblioteki i lokalnych organizacji. Sporadycznie uczestniczą w wydarzeniach organizowanych przez GOK.

1 kobieta korzysta tylko z oferty skierowanej dla dorosłych rozwijając swoje zainteresowania.

5 kobiet korzysta z oferty GOK skierowanej dla dzieci. Postrzegają GOK jako miejsce rozwoju ich dzieci, który daje im godzinę lub dwie dla siebie np. na odpoczynek, zakupy, sprzątanie

- **Co mogłoby się zdarzyć, żeby dom kultury mógł stać się ich domem? Po co przyjdą?**

ODPOWIEDŹ: *zajęcia kulinarne, joga, zajęcia związane ze zdrowym stylem życia i urodą, imprezy taneczne, grupy w których mogą realizować swoje zainteresowanie.*

“Przychodziłabym na wszystko, jeśli ktoś zająłby się moimi dziećmi”

wypowiedź uczestniczki

- **Co robią w czasie wolnym? Rady rodziców, pasje, stowarzyszenia?**

ODPOWIEDŹ: *jazda na rowerze, góry, ogródek, spotkania ze znajomymi, jazda na rolkach, rękodzieło, wyjazdy rekreacyjne do większych miast, imprezy taneczne, kino, spacer, fitness, nordic walking.*

Scenariusz spotkania młodzieży “Długa przerwa z pizzą”

Spotkanie prowadzone w otwartej formule wykorzystujący narzędzia wywiadu, mapowania i world cafe. Spotkania odbyły się w luźnej (leżaki, koce piknikowe) atmosferze bez nadzoru nauczycieli. Uczniowie zostali podzieleni na grupy i rozdysponowani pomiędzy stanowiska badawcze, które obsługiwali pracownicy GOK. Spotkanie zakończone wspólnym piknikiem połączonym jedzeniem pizzy.

PYTANIA:

- **Czym jest Kultura w rozumieniu młodych?**

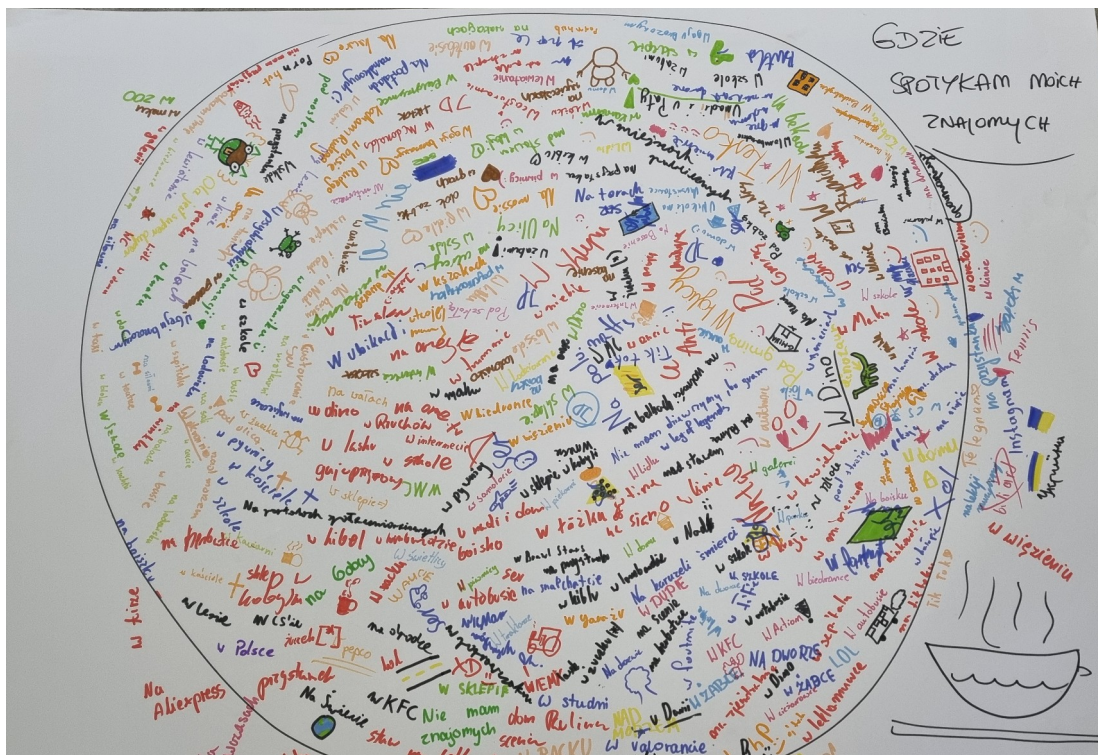
- **Czym jest dom kultury w oczach młodych?**

- ***Jak rozumiany jest czas wolny nastolatków na wsi i poza nią?***

- **Gdzie jestem po 16 i gdzie spotykam znajomych?**

6. Kornowac jest Kobietą.

Kobiety w wieku aktywności zawodowej (skupiliśmy się na kobietach w wieku 25-50 lat) pojawiają się w GOK-u niezbyt tłumnie i przeważnie jako dodatek do dziecka lub wnuka. Te, które regularnie przekraczają progi instytucji, przychodzą tu, by wziąć udział w zajęciach fitness lub zajęciach rękodzielniczych, dlatego Gminny Ośrodek Kultury w Kornowacu postanowił się dowiedzieć, co odpowiada za ten stan rzeczy i zaprosił mieszkanki gminy na spotkanie przekazując w ich ręce 500 listów zapraszających na babskie pogaduszki przy kawie i deserze. Cykl wywiadów lokalnych odbył się w dniach 26-27 kwietnia 2022. Wywiad pogłębiony został przeprowadzony 16 maja 2022 roku w GOK Łańce. We wszystkich spotkaniach uczestniczyło 19 kobiet.

Mieszkanki Gminy Kornowac łączy różnorodność. Wyzwaniem GOK-u, czy jakiegokolwiek formacji, organizacji, instytucji podejmującej próbę partycypacyjnego włączenia kobiet w struktury swojej społeczności, jest tak naprawdę konieczność

bardzo zindywidualizowanego podejścia do tej niezwyklej grupy społecznej.

Zarówno wśród samych uczestniczek spotkań, ale także wśród ich najbliższego otoczenia, którym zadawaliśmy pytania podczas badań, wyłaniają się:

- Niepracujące mamy kilkulatek, nie powiązane bezpośrednio z systemem opieki przedszkolnej, posiadające mimo wszystko wolny, warty do zagospodarowania czas do południa.
- Pracujące mamy kilkulatek, które borykają się z godzinami otwarcia przedszkoli, zestawem katarów i przeziębień, ale godziny popołudniowe upływają im na pobycie w miejscach swojej pracy zawodowej. Czasem dysponują wolnymi popołudniami. Ich najbliższe otoczenie rodzinne – rodzice, dziadkowie, bardzo często są zaangażowani w pomoc, współopiekę nad dziećmi w czasie, kiedy ich mamy pracują, dlatego też w ograniczonym stopniu są angażowani popołudniami i w weekendy. Jest to najczęściej czas wspólny mam i dzieci.

Jedne i drugie łączy potrzeba popołudniowej opieki nad dziećmi, by możliwe było ich zastanowienie się nad potrzebami własnymi i próba ich zaspokojenia. Jednocześnie towarzyszy im potrzeba bycia z młodymi, bądź dostarczenie im możliwości rozwojowych, w czasie gdy One – Mamy poświęcą sobie godzinkę.

- Kolejna grupa kobiet, to mamy samodzielnych nastolatek, które wydają się z pozoru bez ograniczeń, jednak tu potrzeba dobrej relacji, dłuższego czasu pracy nad samouświadamieniem potrzeb, możliwości, zainteresowań, braku ograniczeń.

Wśród wcześniej zdiagnozowanych barier znalazły się m.in. kwestie opieki nad dziećmi, osobami zależnymi, konieczność manewrowania czasem wolnym, czasem pracy i czasem obowiązków rodzinnych. Dłuższa rozmowa pozwoliła poznać potrzeby kulturalne mieszkanek, które realizowane i zaspokajane są mimo wskazanych barier, zazwyczaj poza terenem Gminy Kornowac: są to m.in. zajęcia fitness, jazda na rowerze, koncerty, zajęcia jogi. To daje przekonanie, że jeśli oferta

jest zgodna z potrzebą, to bariery, pod którymi maskuje się nieobecność, niepewność, nieśmiałość udaje się oddolnie, przy wsparciu otoczenia (rodzina, sąsiedzi) zniwelować. Ważnymi są tu bieżąca analiza, budowanie relacji, bycie w stałej relacji, by puls i kierunek babskiej, kulturalnej aktywności kornowackich kobiet był stale wyczuwalny.

Ważnym aspektem uczestnictwa kobiet w ofercie kulturalnej gminy jest dobrze ukierunkowana promocja. Wiele czasu w badaniu i wiele wątków sprowadzało się do kwestii informacji o odbywających się wydarzeniach i zajęciach, czyli do jej braku. Mimo prowadzonych przez GOK kampanii, uczestniczki wskazały bardzo dokładnie z jakich kanałów korzystają, jakie są dla nich najwygodniejsze i najpewniejsze. A były to:

- informacje na FB

- zindywidualizowane zaproszenia, komunikaty kierowane przez system biletyna.pl
- lokalne gazetki samorządowe
- gabloty i tablice informacyjne (podano konkretne lokalizacje)
- przestrzenie szatni w przedszkolach

Dało się zauważyć wieloraką gamę emocji, które towarzyszyły spotkaniom: niepewność, ciekawość, lęk przed odpowiedzialnością, chęć poznania, zadowolenie, niepełne przekonanie czy to miejsce dla mnie, chęć wpływu na zmianę.

7. Młodzi – czyżby wielcy nieobecni

W ramach przeprowadzenia badań tej grupy podjęto współpracę ze Szkołą Podstawową im. Jana Pawła II w Kornowacu sąsiadującą bezpośrednio z główną siedzibą GOKu i zaproszono uczniów klas VII i VIII na wspólne badawcze, drugie śniadanie na trawie. Młodzi przybyli ochoczo i licznie. Ważnym aspektem jest czas spotkania – odbyło się w czasie trwania zajęć szkolnych.

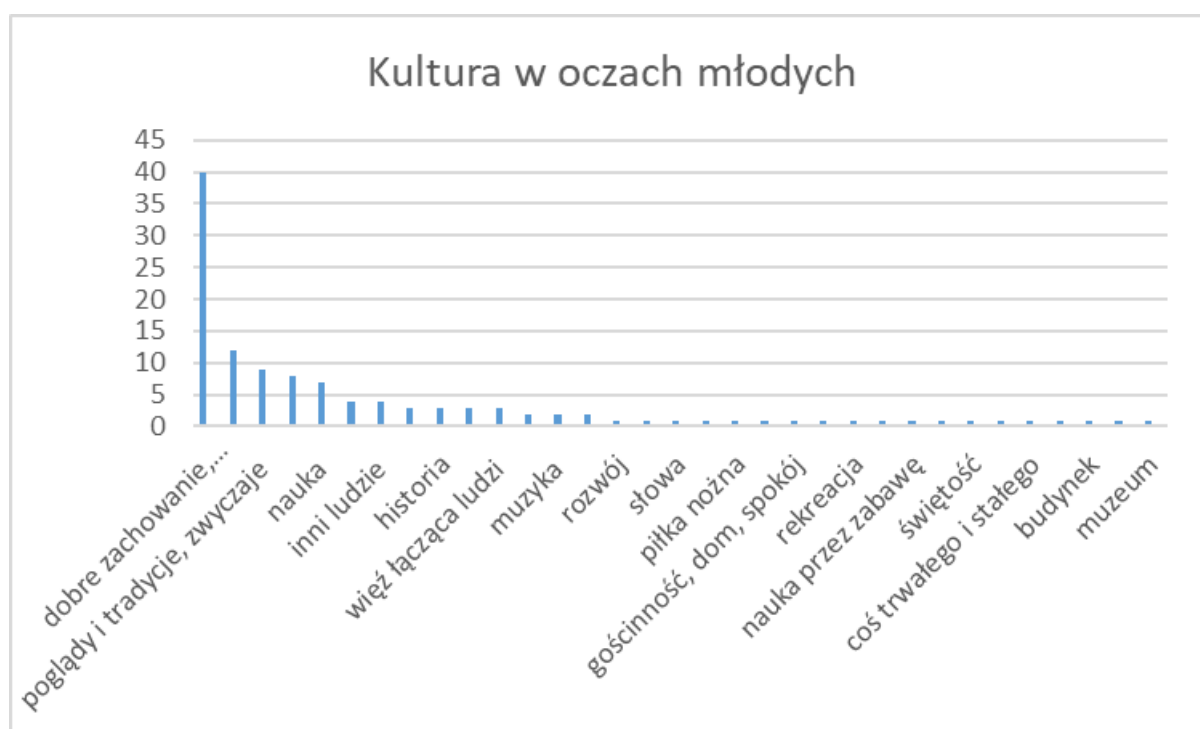

Podczas spotkań zbadane zostały następujące obszary:

Czym jest dom kultury w oczach młodych?

Jest miejscem wielu spotkań teatru i sztuki, ale też miejscem gdzie znajduje się bilard, są organizowane zabawy i lokalne imprezy. Dla młodych to miejsce kojarzone z babciami, kołami gospodyń wiejskich, zespołami ludowymi i dobrymi makaronami. Jest miejscem akcji charytatywnych i politycznych. Miejscem rekreacji i edukacji. Jest po prostu budynkiem. Wychowuje, integruje, kreuje, rozwija. Jest smakiem kawy i sernika. W jego murach gości historia i tradycja, a zza ścian słyszeć śmiechy, chichy i muzykę.

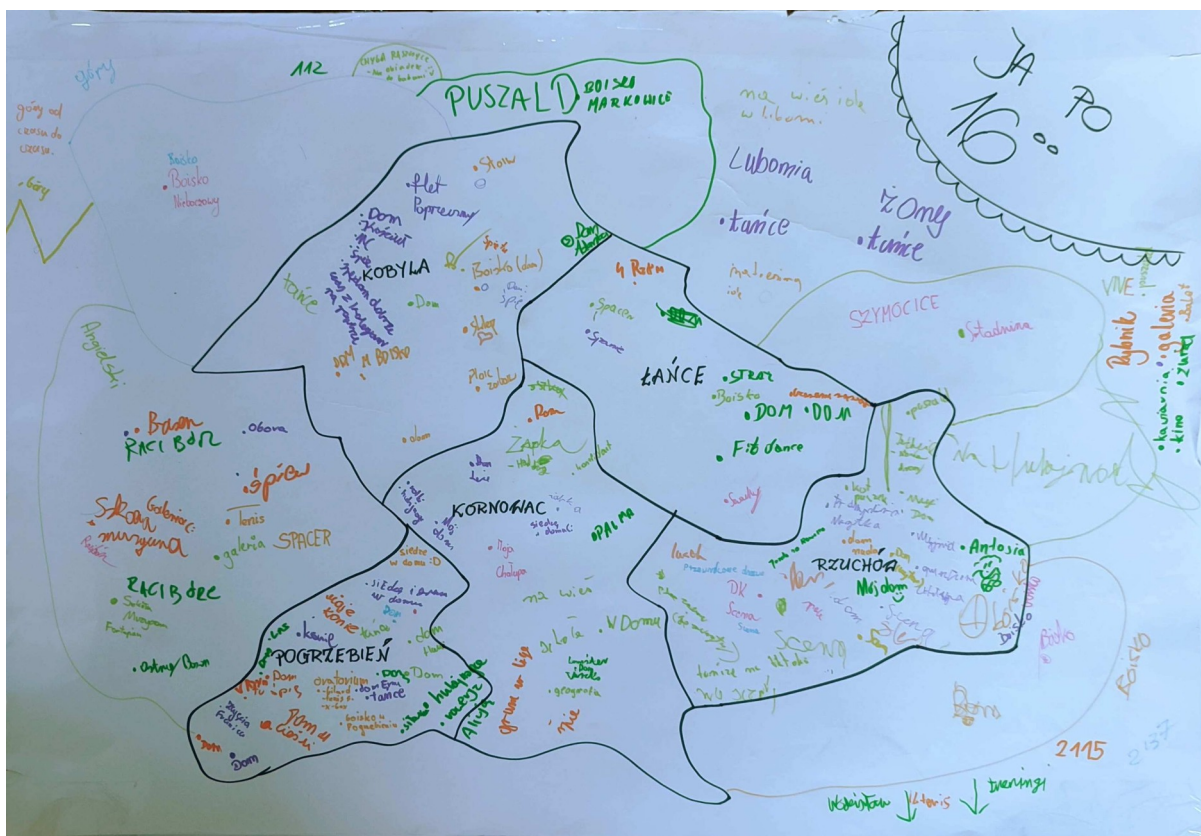
Czym jest Kultura w rozumieniu młodych:

Czym jest czas wolny nastolatków na wsi i poza wsią?

Jest czasem pełnym spotkań ze znajomymi, ale też czasem hobby i pasji (zdjęcia,

szydełkowanie, czytanie). Czasem relaksu, a jednocześnie czasem sportowych rekreacji (basen, konie, piłka). Czasem opieki nad pupilami, ale także czasem spędzonym w sieci. Czasem przyjemności dla ciała – jedzenie i spanie. Czasem kina, konsole, Netflix, HBO, mediów społecznościowych (TikToka, Discorda, Facebooka), telewizji.

Gdzie jestem po 16:00 i gdzie spotykam znajomych?

KORNOWAC – boisko, Żabka, szkoła, siłownia, domy znajomych, własne domy, rolki i hulajnoga.

KOBYLA – plac zabaw, dom kultury, sklep, boisko, kościół, domy znajomych.

ŁAŃCE – kaplica, przedszkole, dom kultury, plac zabaw, koszykówka, domy znajomych, OSP.

RZUCHÓW – domy znajomych, sklep DINO, plac zabaw, boisko, las, swoje domy, scena, dom kultury, myjnia.

POGRZEBIEŃ – na Boćku, domy znajomych, sklep ABC, boisko, kościół, parafia,

oratorium, punkt widokowy, konie, własne domy, siłownia, hulajnoga i rower, na Winklu.

INNE – Auchan, kort tenisowy, galerie handlowe, McDonalds, KFC, Dom kultury w Pszowie, Raciborzu i Radlinie, Lubomia Grodzisko, Nieboczowy, stadion w Lubonii, Rydułtowy, Wodzisław Śląski, Rybnik, Dom kultury w Kuźni Raciborskiej, Szymocice – stadnina, treningi, kawiarnie, kina, boisko w Markłowicach, Szkoła muzyczna, spacer, Obora, góry, odwiedziny u rodziny

Emocje towarzyszące spotkaniom: na twarzach młodych malowało się zdziwienie i niedowierzanie, zdecydowana większość pierwszy raz znalazła się w domu kultury, część wspominała zajęcia z czasów, gdy byli dziećmi i rodzice prowadzali ich do GOK-u na różne zajęcia. Z niewiadomych przyczyn przestali tam jednak trafiać. Zapytani dlaczego tak się stało, nie potrafili udzielić odpowiedzi. Co więcej sami zaczęli się zastanawiać dlaczego i w którym momencie ich życia rozeszła się droga z GOK-iem.

8. Pomysły, wnioski i rekomendacje

Kobiety

Badaną grupę mieszkanek Gminy Kornowac charakteryzuje otwartość na nowe, poznawczość, ale jednocześnie lęk przed nieznanym, przed współodpowiedzialnością, przed oceną i obawa przed zostaniem samą ze swoim pomysłem i działaniem. Po spotkaniach nasuwają się poniższe wnioski:

- **Dzielimy pasje** - rozmowy o nowych kierunkach aktywności kobiet kształtowały się wokół wspólnych spotkań, kręgów kobiet, wspólnych spacerów, które byłyby pretekstem do zawiązania grupy dzielącej zainteresowania i pasje, do znalezienia podobnych sobie osób.
- **Samorozwój** - kolejnym obszarem, w którym kobiety z Gminy Kornowac upatrują przestrzeń do zaktywizowania się i podjęcia współpracy z GOK i pozostałymi instytucjami lokalnymi są zdrowe

kulinaria – gotowanie, zdrowy styl życia i uroda, zajęcia związane z ogrodem.

- **Spotkania sąsiedzkie, kręgi uliczne** - mieszkanki chcą się spotykać z sąsiadami. Chcą poznawać nowych mieszkańców swoich sołectw, zwłaszcza w swoim wieku. Chcą uczestniczyć w niezobowiązujących, otwartych spotkaniach integracyjnych, które odbywałyby się w przestrzeniach rekreacyjnych gminy. Spotkaniach, które umożliwią im poznanie się i wspólne spędzanie czasu.
- **Tandemy zajęciowe** - warunkiem zaangażowania kobiet w kulturę i działania w gminie Kornowac jest zapewnienie na ten czas opieki ich dzieciom tak, by mogły realizować się bez szkody dla dzieci

Młodzi

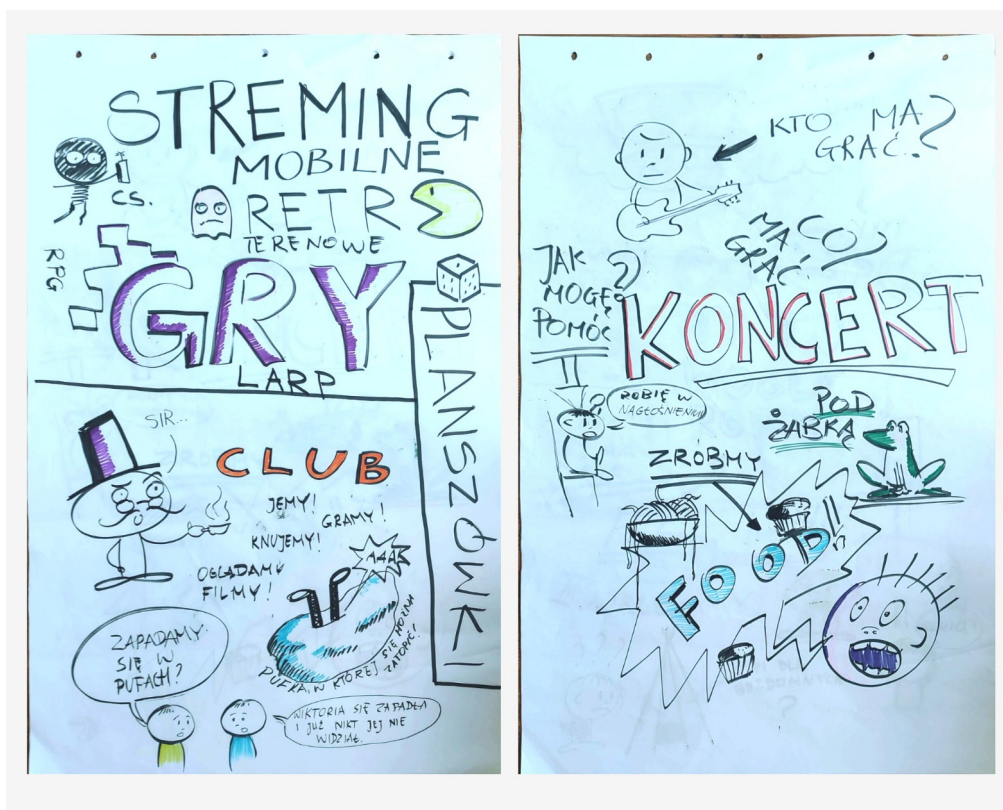
W rozmowach i wypowiedziach kornowackiej młodzieży dało się wysłyszeć ogromną potrzebę współbycia, odnalezienia pretekstu do spotkań, ale także potrzebę posiadania miejsca „pozaformalnego”, „pozainstytucjonalnego”, miejsca realizacji, miejsca akceptacji, miejsca bez oceny. Być może będzie to miejsce realizacji celów i pasji, być może miejsce rozmów i towarzyskich schadzek, a być może w miejscu tym powstaną małe plany na wielkie zmiany w kornowackiej społeczności.

- **Przestrzeń młodzieżowa** - niezwykle ważne dla młodych mieszkańców gminy jest zapewnienie dedykowanej młodzieży przestrzeni do spotkań, bo ta grupa wiekowa, oprócz szkoły nie ma się gdzie spotykać. Stworzenie przestrzeni, która nie kładzie nacisku na naukę konkretnych umiejętności, ale jest przestrzenią relaksu. Przestrzeni tworzonej przez nich i dla nich, w której to oni mają wpływ

na to co się dzieje, a dorosły nie jest instruktorem czy nauczycielem, ale towarzyszem.

- **Wspólne gotowanie, wspólne spożywanie** - gotowanie dla mieszkańców gminy z obu badanych grup to ważna sprawa. Jednak samo gotowanie jest tylko pretekstem do wspólnych spotkań. Jedzenie nie tylko w kręgach młodzieżowych staje się przyczynkiem do tworzenia wspólnoty; przestrzeń gotowania, dzielenia się przepisami, wspólnego jedzenia posiłków może być dobrym kierunkiem do wzmocnienia młodych kadr kultury w Kornowacu, a także integracji tych starszych.

- **Kino, koncerty, festiwale** - niezbyt duże, z muzyką lubianą i słuchaną przez kornowacką młodzież, co więcej przy zaangażowaniu ich samych w organizację tych wydarzeń, wybór artystów i sprawy techniczne.
- **Gaming i gamifikacja** - granie w gry to nieodłączna część życia młodzieży kornowackiej. Lubią i chcą grać - wspólnie i indywidualnie, mobilnie i w realu, w gry komputerowe, terenowe i planszówki.

Diagnoza powstała w oparciu o:

- **Badania własne kolektywnie.pl Agnieszka Pytlik**
- **Dane GUS oraz USC Kornowac**
- **GOK Kornowac**
- **Statut GOK w Kornowacu**
- **Statut Gminnej Biblioteki Publicznej w Kornowacu**
- **Program Aktywności Lokalnej Gminy Kornowac**
- **www.kornowac.pl**

